

BS/109/2012

CZY SĄ SZANSE NA POJEDNANIE?

POLACY O RELACJACH MIĘDZY

KATOLICYZMEM A PRAWOSŁAWIEM,

PROTESTANTYZMEM, JUDAIZMEM

I ISLAMEM

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Sobór Watykański II zapoczątkował w dziejach Kościoła katolickiego ruch ekumeniczny dążący do jedności chrześcijan i zbliżenia z innymi religiami¹. Ekumenizm stał się jednym z najważniejszych celów pontyfikatu Jana Pawła II, który niezwykle dużo zrobił dla międzyreligijnego dialogu, m.in. spotykając się z przywódcami innych wyznań i religii czy też inicjując różnego rodzaju spotkania i uroczystości o charakterze ekumenicznym. Pontyfikat Benedykta XVI stanowi z pewnością kontynuację dążeń do jedności chrześcijan i zbliżenia z wyznawcami innych religii, jednak – jak się wydaje – cele te nie są już tak silnie akcentowane jak za czasów Jana Pawła II.

Co również istotne, obok wielu inicjatyw mających na celu dążenie do międzyreligijnego porozumienia i pojednania pojawiają się nowe informacje o prześladowaniach religijnych w różnych zakątkach świata czy kolejnych tragicznych w skutkach konfliktach o charakterze religijnym i rasowym. Dochodzą do tego różnego rodzaju animozje na tle kulturowym, które z pewnością nie pozostają bez wpływu na uprzedzenia religijne.

W lipcowym badaniu² zapytaliśmy ankietowanych, jak postrzegają obecne stosunki między katolicyzmem a innymi wyznaniem chrześcijańskimi oraz pozostałymi religiami monoteistycznymi, a ponadto – jak oceniają szanse na pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a prawosławiem, protestantyzmem, judaizmem i islamem.

OCENA STOSUNKÓW MIĘDZY KATOLICYZMEM A INNYMI RELIGIAMI

Okazuje się, że Polacy mają wyrobione zdanie przede wszystkim na temat stosunków między katolicyzmem a prawosławiem. Blisko trzy czwarte badanych (71%) potrafi ocenić te relacje, w tym ponad połowa (54%) określa je jako poprawne, a nieliczni (4%) jako bardzo dobre. Ocena relacji między katolicyzmem a protestantyzmem, judaizmem oraz islamem sprawia ankietowanym znacznie więcej trudności. Co najmniej dwie piąte

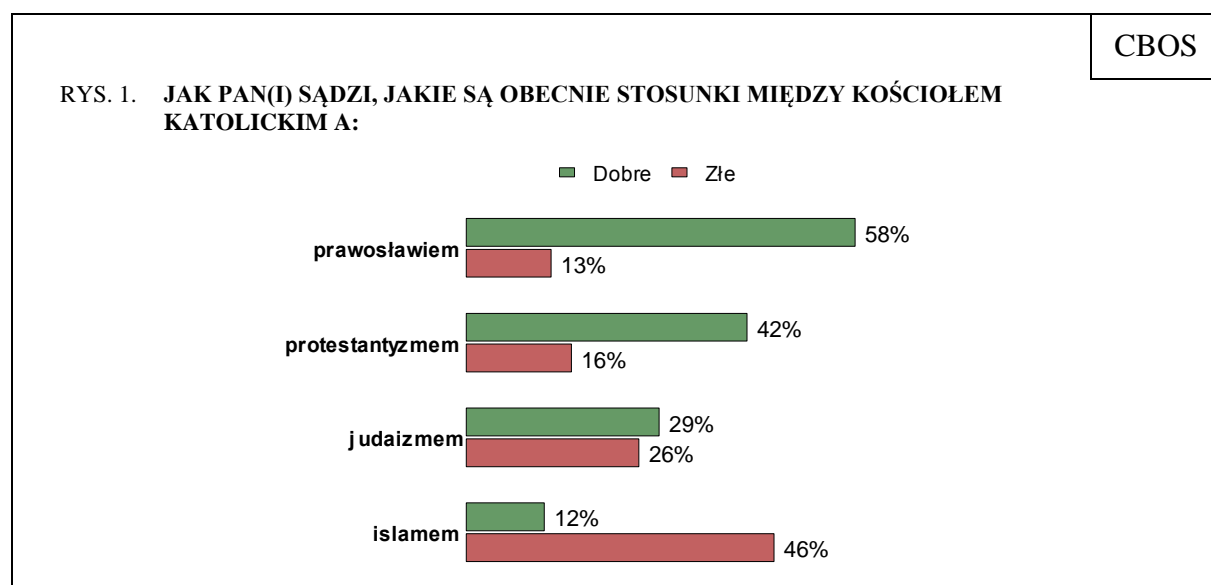
¹ Zob. *Dekret o ekumenizmie. Unitatis redintegratio* oraz *Deklaracja o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich. Nostra aetate*, w: *Sobór Watykański II. Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Wydawnictwo Pallotinum 1967.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (266) przeprowadzono w dniach 5 – 12 lipca 2012 roku na liczącej 960 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

(od 42% do 45%) nie jest w stanie określić jakości tych stosunków. Ci natomiast, którzy mają wyrobioną opinię na ten temat, oceniają je bardzo różnie – w zależności od religii czy wyznania. W przypadku protestantyzmu oceny pozytywne zdecydowanie przeważają nad negatywnymi (42% wobec 16%). Jeśli chodzi o judaizm, opinie wskazujące na dobre relacje (29%) niemal równoważą się z opiniami, że stosunki te pozostawiają wiele do życzenia (26%), natomiast w postrzeganiu relacji między katolicyzmem a islamem zdecydowanie przeważają oceny negatywne (46% wobec 12%).

Tabela 1

Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a:	Bardzo dobre	Dość dobre	Raczej złe	Zdecydowanie złe	Trudno powiedzieć
	w procentach				
- prawosławiem	4	54	12	1	29
- protestantyzmem	2	40	15	1	42
- judaizmem	1	28	23	3	45
- islamem	1	11	32	14	42

Nieco inaczej na stosunki między katolicyzmem a prawosławiem, protestantyzmem, judaizmem oraz islamem zapatrują się ci, którzy znają osobiście przynajmniej jedną osobę danego wyznania. Zdecydowanie częściej mają oni wyrobioną opinię i jest ona istotnie częściej niż wśród ogółu badanych pozytywna. Należy jednak zwrócić uwagę, że o ile w ocenach relacji katolicyzmu z prawosławiem, protestantyzmem i judaizmem opinie pozytywne zdecydowanie przeważają nad negatywnymi, o tyle w przypadku islamu również

w grupie osób, które osobiście znają przynajmniej jednego wyznawcę tej religii, istotnie dominują oceny wskazujące na złe relacje. Co więcej, przekonanie o złych stosunkach między katolicyzmem a islamem jest w tej grupie nawet częstsze niż wśród ogółu badanych.

Tabela 2. Odpowiedzi respondentów, którzy znają przynajmniej jedną osobę danego wyznania

Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a:	Bardzo dobre	Dość dobre	Łącznie dobre	Raczej złe	Zdecydowanie złe	Łącznie złe	Trudno powiedzieć
	w procentach						
- prawosławiem (N=301)	7	65	72	13	1	14	14
- protestantyzmem (N=195)	6	63	69	12	0	12	19
- judaizmem (N=128)	4	51	55	27	1	28	18
- islamem (N=127)	1	21	22	39	16	55	23

W grupach społeczno-demograficznych ocena relacji między katolicyzmem a innymi wyznaniem i religiami najczęściej trudności sprawia z reguły osobom najstarszym (w wieku 65 lat i więcej), najgorzej wykształconym, niemającym określonych poglądów politycznych oraz niepraktykującym religijnie. Ze względu na status zawodowy stosunkowo najczęściej są to renciści, rolnicy oraz robotnicy niewykwalifikowani.

Pozytywnie o relacjach między katolicyzmem a prawosławiem, protestantyzmem i judaizmem, jednocześnie zaś negatywnie o stosunkach między katolicyzmem a islamem nieco częściej niż inni wypowiadają się mieszkańcy największych miast, respondenci najlepiej wykształceni i sytuowani, a ponadto najczęściej praktykujący religijnie. Spośród grup zawodowych należy do nich zaliczyć głównie kadrę kierowniczą i specjalistów wyższego szczebla, pracowników administracyjno-biurowych oraz prywatnych przedsiębiorców (zob. tabele aneksowe).

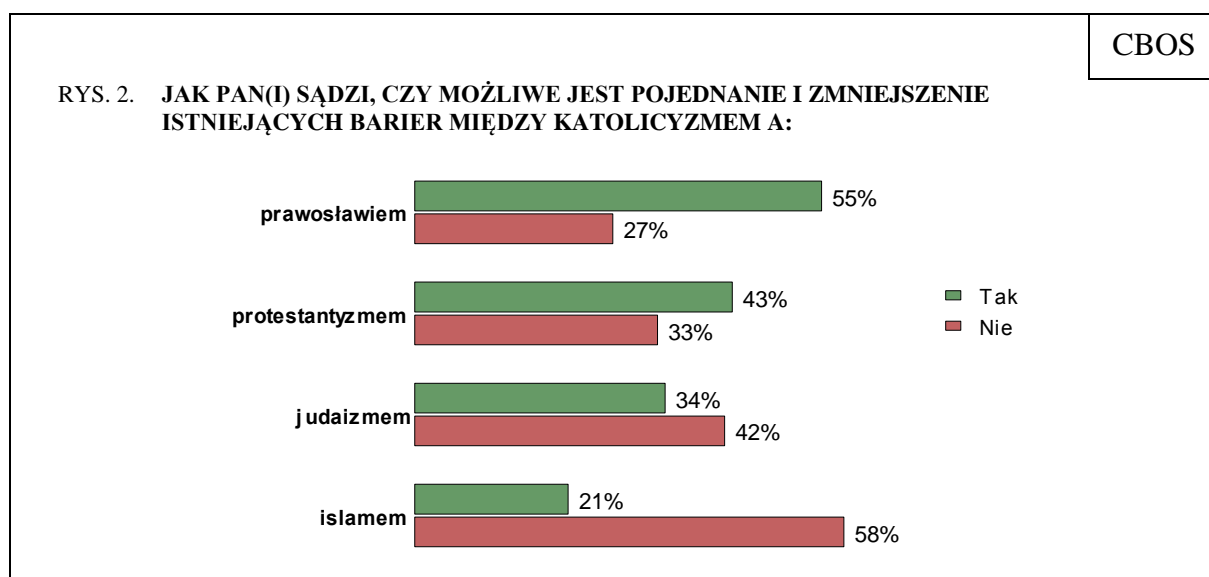
SZANSE NA POJEDNANIE I ZMNIEJSZENIE ISTNIEJĄCYCH BARIER

Polacy uważają, że pojednanie i zmniejszenie istniejących barier możliwe jest przede wszystkim między katolicyzmem a pozostałymi wyznaniem chrześcijańskimi – prawosławiem (55%) i protestantyzmem (43%), a więc tymi, których stosunki z katolicyzmem oceniane są relatywnie najlepiej.

Znacznie bardziej pesymistycznie respondenci postrzegają szanse zbliżenia między katolicyzmem a pozostałymi religiami monoteistycznymi – judaizmem (34%) oraz, tym bardziej, islamem (21%). W przypadku tych dwóch religii, zwłaszcza zaś islamu, oprócz istotnego odsetka ocen wskazujących na niepoprawność relacji z katolicyzmem przeważa pogląd, że pojednanie i zmniejszenie istniejących barier nie jest możliwe.

Tabela 3

Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
- prawosławiem	16	39	24	3	18
- protestantyzmem	10	33	28	5	24
- judaizmem	7	27	31	11	24
- islamem	5	16	32	26	21

Ci, którzy deklarują, że osobiście znają osoby innych wyznań i religii, zdecydowanie bardziej optymistycznie zapatrują się na możliwość wewnątrz- i międzyreligijnego pojednania. Szanse na zbliżenie między katolicyzmem a prawosławiem dostrzega ponad dwie trzecie tych, którzy osobiście znają przynajmniej jednego wyznawcę prawosławia (69%). O możliwości pojednania między katolicyzmem a protestantyzmem mówi dwie trzecie osób znających co najmniej jednego wyznawcę protestantyzmu (66%), a zmniejszenie barier między katolicyzmem i judaizmem uważa za realne blisko trzy piąte tych, którzy znają wyznawcę tej religii (58%). Natomiast osoby znające przynajmniej jednego muzułmanina chociaż prawie dwukrotnie częściej niż ogół badanych dostrzegają szanse na pojednanie między katolicyzmem i islamem (39%), w większości (53%) uznają je za nierealne.

Tabela 4. Odpowiedzi respondentów, którzy znają przynajmniej jedną osobę danego wyznania

Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Łącznie tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Łącznie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach						
- prawosławiem (N=301)	28	41	69	19	3	22	9
- protestantyzmem (N=195)	19	47	66	21	4	25	9
- judaizmem (N=128)	16	42	58	22	7	29	13
- islamem (N=127)	14	25	39	23	30	53	8

Duże znaczenie w ocenie szans na pojednanie i zmniejszenie barier między katolicyzmem a prawosławiem, protestantyzmem, judaizmem czy islamem mają, co oczywiste, opinie na temat obecnych relacji między katolicyzmem a tymi wyznaniem i religiami. Ci, którzy oceniają je jako poprawne, w zdecydowanej większości nie widzą przeszkód na drodze do pojednania.

Tabela 5

Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a prawosławiem?	Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a prawosławiem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobre	74	19	7
Złe	27	64	9
Trudno powiedzieć	29	29	42
Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a protestantyzmem?	Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a protestantyzmem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobre	69	23	8
Złe	20	69	11
Trudno powiedzieć	25	29	46
Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a judaizmem?	Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a judaizmem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobre	67	25	8
Złe	18	71	11
Trudno powiedzieć	22	35	43
Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a islamem?	Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a islamem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobre	54	37	9
Złe	17	76	7
Trudno powiedzieć	16	43	41

Ankietowani ze wszystkich grup społeczno-demograficznych – niezależnie od płci, wieku, poziomu wykształcenia, wysokości dochodów, miejsca zamieszkania, a także poziomu religijności i poglądów politycznych – dostrzegają szanse pojednania i zbliżenia przede wszystkim między katolicyzmem a prawosławiem i protestantyzmem, natomiast sceptycznie odnoszą się do możliwości zmniejszenia istniejących barier między katolicyzmem a islamem. Opinie na temat przyszłych wzajemnych relacji katolicyzmu i judaizmu są zdecydowanie mniej jednoznaczne.

Generalnie rzecz biorąc, można zauważyć, że – bez względu na omawiane wyznanie chrześcijańskie czy religię – o możliwości pojednania z katolicyzmem relatywnie najczęściej mówią osoby o najwyższym statusie społecznym: najlepiej wykształcone, mające stosunkowo wysoką pozycję zawodową, osiągające najwyższe dochody *per capita*, a ponadto mieszkające w największych miastach (zob. tabele aneksowe).

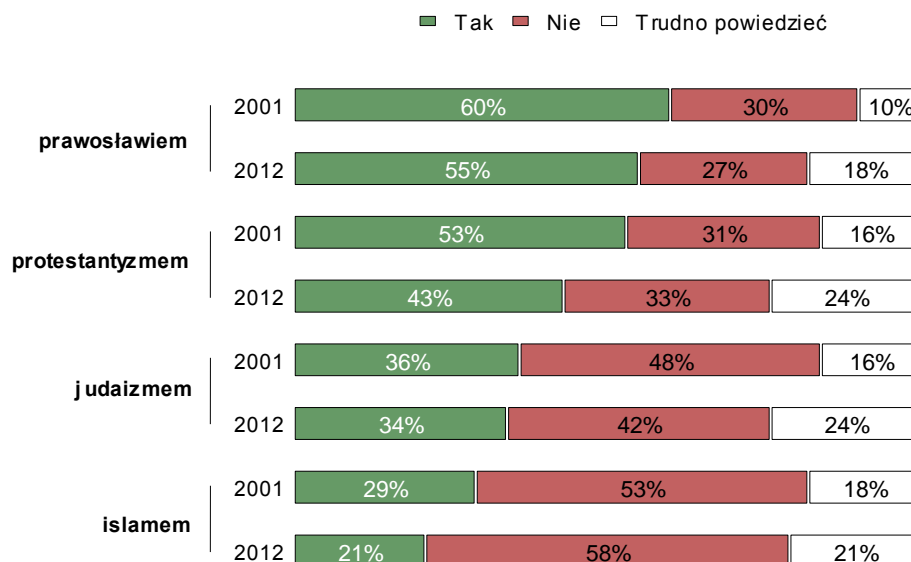
Porównując wcześniejsze i tegoroczne opinie na temat szans zbliżenia między katolicyzmem a innymi wyznaniami chrześcijańskimi oraz pozostałymi religiami monoteistycznymi można zauważyć, iż od roku 2001 zwiększyły się odsetki osób mających problem z ich określeniem, co po części może wiązać się ze stratą Jana Pawła II, którego zaangażowanie w działania na rzecz ekumenizmu było zauważane niemal powszechnie i w dodatku nierzadko odbierane w kategoriach sukcesu.

Tabela 6

Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a:	Zdecydowanie tak		Raczej tak		Raczej nie		Zdecydowanie nie		Trudno powiedzieć	
	2001	2012	2001	2012	2001	2012	2001	2012	2001	2012
	w procentach									
- prawosławiem	17	16	43	39	26	24	4	3	10	18
- protestantyzmem	13	10	40	33	27	28	4	5	16	24
- judaizmem	8	7	28	27	36	31	12	11	16	24
- islamem	7	5	22	16	31	32	22	26	18	21

Jednocześnie w ciągu ostatnich jedenastu lat w znacznym stopniu zmniejszyła się liczba osób uznających za prawdopodobne ograniczenie barier między katolicyzmem a protestantyzmem (z 53% do 43%), między katolicyzmem a islamem (z 29% do 21%), a w mniejszym stopniu – między katolicyzmem a prawosławiem (z 60% do 55%). Pozytywnym aspektem jest natomiast zmniejszenie się odsetka osób niedostrzegających możliwości pojednania między katolicyzmem a judaizmem (z 48% do 42%).

RYS. 3. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY MOŻLIWE JEST POJEDNANIE I ZMNIEJSZENIE ISTNIEJĄCYCH BARIER MIĘDZY KATOLICYZMEM A:

Opinie Polaków na temat obecnych stosunków między katolicyzmem a prawosławiem, protestantyzmem, judaizmem oraz islamem istotnie się różnią w zależności od wyznania czy religii. Zróżnicowane są też opinie dotyczące szans ekumenizmu we współczesnym świecie. Ankietowani uważają, że pojednanie i zmniejszenie istniejących barier jest możliwe przede wszystkim między katolicyzmem a pozostałymi wyznaniem chrześcijańskimi – prawosławiem oraz protestantyzmem. Znacznie bardziej pesymistycznie zapatrują się natomiast na możliwość zbliżenia między katolicyzmem a pozostałymi religiami monoteistycznymi – judaizmem oraz islamem, w tej kwestii nadal przeważa pogląd, że pojednanie i zmniejszenie istniejących barier jest niemożliwe. O ile jednak w przypadku islamu przekonanie takie się umocniło, o tyle w przypadku judaizmu wyrażane jest nieco rzadziej niż w 2001 roku.

Poza spotkaniami i wspólnymi przesłaniami przywódców religijnych niezmiernie ważne dla eliminowania międzywyznaniowych i międzyreligijnych dystansów są, jak można wnioskować z naszych badań, codzienne relacje osób różnych wyznań i religii budowane w duchu otwartości i tolerancji. Okazuje się bowiem, że ci, którzy osobiście znają wyznawców prawosławia, protestantyzmu, judaizmu czy islamu, lepiej niż pozostali oceniają stosunki między katolicyzmem a innymi wyznaniem i religiami, a także cechują się znacznie większym optymizmem w określaniu szans na minimalizowanie istniejących między nimi barier.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S
Tabela 1

		Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a prawosławiem?			Liczba osób
		Dobre	Złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		58	13	29	957
Płeć	Mężczyźni	61	15	24	448
	Kobiety	57	10	33	509
Wiek	18-24 lata	63	5	32	119
	25-34	56	16	29	175
	35-44	62	14	24	154
	45-54	56	15	29	145
	55-64	61	14	26	186
	65 lat i więcej	56	9	35	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	55	13	32	377
	Miasto do 20 tys.	57	9	34	141
	20-100 tys.	60	16	24	176
	101-500 tys.	63	9	28	157
	501 tys. i więcej mieszk.	66	13	21	106
Wykształcenie	Podstawowe	49	10	40	201
	Zasadnicze zawodowe	57	9	34	247
	Średnie	60	16	25	332
	Wyższe	69	13	17	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	11	16	95
	Średni personel, technicy	58	28	14	38
	Pracownicy adm.-biurowi	66	14	20	72
	Pracownicy usług	59	15	26	53
	Robotnicy wykwalifikowani	49	18	32	103
	Robotnicy niewykwalifik.	45	17	38	42
	Rolnicy	57	2	41	60
	Pracujący na własny rach.	69	11	20	41
Bierni zawodowo	Renciści	48	11	41	69
	Emeryci	57	11	32	217
	Uczniowie i studenci	71	1	28	67
	Bezrobotni	51	16	33	54
	Gospodynie domowe i inni	62	9	29	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	71	14	15	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	20	26	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	58	16	26	210
	prywatnym gosp. rolnym	52	2	46	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	58	14	28	122
	501-750	52	14	34	113
	751-1000	60	11	29	155
	1001-1500	61	13	26	170
	Powyżej 1500 zł	69	12	19	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	54	13	33	154
	Średnie	55	13	32	408
	Dobre	65	11	24	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	72	13	15	53
	Raz w tygodniu	62	10	29	471
	1-2 razy w miesiącu	65	15	20	146
	Kilka razy w roku	48	17	35	190
	W ogóle nie uczestniczy	49	11	40	97
Poglądy polityczne	Lewica	66	13	21	148
	Centrum	61	17	22	276
	Prawica	69	10	21	307
	Trudno powiedzieć	37	9	53	226

Tabela 2

		Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a protestantyzmem?			Liczba osób
		Dobre	Złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		42	16	42	956
Płeć	Mężczyźni	44	20	36	448
	Kobiety	40	14	46	508
Wiek	18-24 lata	44	18	38	119
	25-34	40	20	40	175
	35-44	47	16	37	153
	45-54	47	14	39	145
	55-64	42	17	41	186
	65 lat i więcej	33	14	53	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	20	46	377
	Miasto do 20 tys.	39	13	48	141
	20-100 tys.	45	21	34	176
	101-500 tys.	47	13	40	157
	501 tys. i więcej mieszk.	59	6	35	106
Wykształcenie	Podstawowe	27	16	57	201
	Zasadnicze zawodowe	34	18	48	247
	Średnie	48	18	34	332
	Wyższe	59	12	29	176
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	61	15	24	94
	Średni personel, technicy	52	15	33	38
	Pracownicy adm.-biurowi	62	6	32	72
	Pracownicy usług	40	19	42	53
	Robotnicy wykwalifikowani	35	21	44	103
	Robotnicy niewykwalifik.	29	13	59	42
	Rolnicy	34	19	47	60
	Pracujący na własny rach.	52	10	38	41
Bierni zawodowo	Renciści	20	17	63	69
	Emeryci	37	16	47	217
	Uczniowie i studenci	52	15	33	67
	Bezrobotni	34	27	40	54
	Gospodynie domowe i inni	43	23	34	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	56	12	32	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	18	38	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	45	16	38	210
	prywatnym gosp. rolnym	29	19	52	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	26	31	43	122
	501-750	43	16	41	113
	751-1000	37	16	47	154
	1001-1500	40	19	41	170
	Powyżej 1500 zł	64	10	26	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	18	49	154
	Średnie	40	17	43	407
	Dobre	47	16	37	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	17	41	53
	Raz w tygodniu	42	17	41	471
	1-2 razy w miesiącu	47	18	35	146
	Kilka razy w roku	40	16	44	189
	W ogóle nie uczestniczy	37	12	51	97
Poglądy polityczne	Lewica	54	20	26	147
	Centrum	49	19	32	276
	Prawica	44	17	40	307
	Trudno powiedzieć	22	11	67	226

Tabela 3

		Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a judaizmem?			Liczba osób
		Dobre	Złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		29	26	45	957
Płeć	Mężczyźni	36	27	37	448
	Kobiety	23	25	51	509
Wiek	18-24 lata	22	31	47	119
	25-34	28	28	45	175
	35-44	35	25	40	154
	45-54	37	22	41	145
	55-64	33	27	41	186
	65 lat i więcej	22	24	54	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	29	49	377
	Miasto do 20 tys.	29	23	48	141
	20-100 tys.	36	29	36	176
	101-500 tys.	34	24	43	157
	501 tys. i więcej mieszk.	37	19	44	106
Wykształcenie	Podstawowe	17	25	59	201
	Zasadnicze zawodowe	21	27	52	247
	Średnie	34	30	35	332
	Wyższe	46	17	37	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	53	19	28	95
	Średni personel, technicy	42	23	35	38
	Pracownicy adm.-biurowi	38	20	42	72
	Pracownicy usług	18	47	35	53
	Robotnicy wykwalifikowani	24	33	43	103
	Robotnicy niewykwalifik.	21	19	60	42
	Rolnicy	12	31	57	60
	Pracujący na własny rach.	44	10	45	41
Bierni zawodowo	Renciści	19	25	55	69
	Emeryci	26	25	49	217
	Uczniowie i studenci	23	29	48	67
	Bezrobotni	30	29	41	54
	Gospodynie domowe i inni	38	23	39	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	43	23	35	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	32	40	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	25	42	210
	prywatnym gosp. rolnym	14	28	58	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	20	33	47	122
	501-750	29	30	41	113
	751-1000	26	27	46	155
	1001-1500	26	29	45	170
	Powyżej 1500 zł	49	19	32	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	26	48	154
	Średnie	27	26	46	408
	Dobre	33	25	42	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	27	38	53
	Raz w tygodniu	31	25	44	471
	1-2 razy w miesiącu	31	30	39	146
	Kilka razy w roku	23	29	48	190
	W ogóle nie uczestniczy	30	17	53	97
Poglądy polityczne	Lewica	37	32	31	148
	Centrum	38	28	34	276
	Prawica	34	26	40	307
	Trudno powiedzieć	9	18	73	226

Tabela 4

		Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie stosunki między Kościołem katolickim a islamem?			Liczba osób
		Dobre	Złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		12	46	42	957
Płeć	Mężczyźni	15	48	36	448
	Kobiety	9	45	46	509
Wiek	18-24 lata	13	51	37	119
	25-34	10	50	40	175
	35-44	11	51	39	154
	45-54	16	47	38	145
	55-64	14	42	44	186
	65 lat i więcej	8	41	50	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	44	45	377
	Miasto do 20 tys.	11	43	46	141
	20-100 tys.	17	50	34	176
	101-500 tys.	12	48	40	157
	501 tys. i więcej mieszk.	8	51	41	106
Wykształcenie	Podstawowe	10	33	57	201
	Zasadnicze zawodowe	12	43	45	247
	Średnie	12	54	34	332
	Wyższe	13	53	34	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	55	30	95
	Średni personel, technicy	12	54	34	38
	Pracownicy adm.-biurowi	14	49	37	72
	Pracownicy usług	4	64	32	53
	Robotnicy wykwalifikowani	11	50	39	103
	Robotnicy niewykwalifik.	13	29	58	42
	Rolnicy	11	38	51	60
	Pracujący na własny rach.	20	46	33	41
Bierni zawodowo	Renciści	11	35	54	69
	Emeryci	10	40	50	217
	Uczniowie i studenci	11	55	34	67
	Bezrobotni	13	48	39	54
	Gospodynie domowe i inni	15	50	35	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	48	37	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	50	41	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	13	53	34	210
	prywatnym gosp. rolnym	12	38	50	59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	6	52	41	122
	501-750	13	49	38	113
	751-1000	12	42	47	155
	1001-1500	9	46	45	170
	Powyżej 1500 zł	17	58	26	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	42	47	154
	Średnie	12	44	44	408
	Dobre	12	51	38	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	56	39	53
	Raz w tygodniu	13	44	44	471
	1-2 razy w miesiącu	15	51	35	146
	Kilka razy w roku	9	52	39	190
	W ogóle nie uczestniczy	11	39	50	97
Poglądy polityczne	Lewica	14	54	32	148
	Centrum	16	52	33	276
	Prawica	15	50	36	307
	Trudno powiedzieć	2	31	67	226

Tabela 5

		Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a prawosławiem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		55	27	18	955
Płeć	Mężczyźni	60	26	14	446
	Kobiety	51	28	20	509
Wiek	18-24 lata	57	27	16	119
	25-34	54	30	16	175
	35-44	63	25	12	154
	45-54	57	27	16	144
	55-64	52	32	17	186
	65 lat i więcej	51	22	27	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	48	34	19	375
	Miasto do 20 tys.	60	21	19	141
	20-100 tys.	58	27	15	176
	101-500 tys.	59	20	21	157
	501 tys. i więcej mieszk.	66	25	9	106
Wykształcenie	Podstawowe	40	30	30	201
	Zasadnicze zawodowe	52	30	18	245
	Średnie	59	26	14	332
	Wyższe	70	22	8	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	73	19	8	95
	Średni personel, technicy	62	32	6	38
	Pracownicy adm.-biurowi	67	23	10	72
	Pracownicy usług	62	33	5	53
	Robotnicy wykwalifikowani	41	38	21	103
	Robotnicy niewykwalifik.	32	48	20	42
	Rolnicy	48	28	25	58
	Pracujący na własny rach.	76	12	12	41
Bierni zawodowo	Renciści	44	32	24	69
	Emeryci	53	21	26	217
	Uczniowie i studenci	61	20	19	67
	Bezrobotni	50	38	11	54
	Gospodynie domowe i inni	55	32	13	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	23	10	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	36	17	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	60	29	11	210
	prywatnym gosp. rolnym	46	27	26	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	47	33	20	122
	501-750	45	30	25	113
	751-1000	51	30	19	153
	1001-1500	62	25	13	170
	Powyżej 1500 zł	70	21	10	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	31	21	153
	Średnie	48	29	22	408
	Dobre	65	24	11	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	68	19	13	53
	Raz w tygodniu	55	27	18	471
	1-2 razy w miesiącu	67	24	9	146
	Kilka razy w roku	46	34	20	188
	W ogóle nie uczestniczy	48	27	25	97
Poglądy polityczne	Lewica	57	32	11	148
	Centrum	62	26	12	276
	Prawica	61	27	12	307
	Trudno powiedzieć	37	27	36	224

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a protestantyzmem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		43	33	24	955
Płeć	Mężczyźni	45	35	21	446
	Kobiety	41	32	27	509
Wiek	18-24 lata	47	31	23	119
	25-34	42	37	22	175
	35-44	49	31	20	154
	45-54	47	31	22	144
	55-64	42	36	22	186
	65 lat i więcej	34	32	35	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	39	27	375
	Miasto do 20 tys.	43	29	28	141
	20-100 tys.	44	34	23	176
	101-500 tys.	48	29	23	157
	501 tys. i więcej mieszk.	60	26	14	106
Wykształcenie	Podstawowe	26	37	37	201
	Zasadnicze zawodowe	32	40	28	245
	Średnie	51	30	20	332
	Wyższe	61	27	12	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	66	25	10	95
	Średni personel, technicy	66	28	6	38
	Pracownicy adm.-biurowi	58	25	17	72
	Pracownicy usług	47	33	20	53
	Robotnicy wykwalifikowani	25	47	29	103
	Robotnicy niewykwalifik.	24	46	30	42
	Rolnicy	29	34	38	58
	Pracujący na własny rach.	64	14	22	41
Bierni zawodowo	Renciści	34	34	33	69
	Emeryci	37	31	32	217
	Uczniowie i studenci	51	25	24	67
	Bezrobotni	33	52	16	54
	Gospodynie domowe i inni	45	40	15	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	27	17	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	36	23	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	35	18	210
	prywatnym gosp. rolnym	27	34	39	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	30	41	29	122
	501-750	35	32	33	113
	751-1000	39	38	23	153
	1001-1500	50	31	19	170
	Powyżej 1500 zł	57	27	16	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	39	28	153
	Średnie	37	35	28	408
	Dobre	52	29	18	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	51	28	21	53
	Raz w tygodniu	39	35	26	471
	1-2 razy w miesiącu	50	32	18	146
	Kilka razy w roku	43	34	24	188
	W ogóle nie uczestniczy	44	29	27	97
Poglądy polityczne	Lewica	45	37	18	148
	Centrum	49	32	19	276
	Prawica	46	36	18	307
	Trudno powiedzieć	28	29	43	224

Tabela 7

		Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a judaizmem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	42	24	955
Płeć	Mężczyźni	37	41	21	446
	Kobiety	31	42	27	509
Wiek	18-24 lata	37	43	20	119
	25-34	33	44	23	175
	35-44	40	41	19	154
	45-54	38	36	26	144
	55-64	34	46	20	186
	65 lat i więcej	25	39	36	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	48	28	375
	Miasto do 20 tys.	37	36	27	141
	20-100 tys.	39	43	18	176
	101-500 tys.	43	32	25	157
	501 tys. i więcej mieszk.	45	37	17	106
Wykształcenie	Podstawowe	22	43	34	201
	Zasadnicze zawodowe	22	48	30	245
	Średnie	39	41	20	332
	Wyższe	54	33	13	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	60	29	10	95
	Średni personel, technicy	43	38	18	38
	Pracownicy adm.-biurowi	48	37	15	72
	Pracownicy usług	37	42	21	53
	Robotnicy wykwalifikowani	19	55	27	103
	Robotnicy niewykwalifik.	20	55	25	42
	Rolnicy	8	53	40	58
	Pracujący na własny rach.	63	18	19	41
Bierni zawodowo	Renciści	19	52	28	69
	Emeryci	28	38	34	217
	Uczniowie i studenci	45	32	23	67
	Bezrobotni	32	54	14	54
	Gospodynie domowe i inni	44	40	16	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	33	20	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	48	20	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	40	41	18	210
	prywatnym gosp. rolnym	9	48	43	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	25	51	23	122
	501-750	27	44	29	113
	751-1000	30	44	26	153
	1001-1500	34	46	19	170
	Powyżej 1500 zł	53	31	16	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	46	26	153
	Średnie	29	43	27	408
	Dobre	42	38	20	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	42	20	53
	Raz w tygodniu	33	40	26	471
	1-2 razy w miesiącu	39	41	21	146
	Kilka razy w roku	33	45	22	188
	W ogóle nie uczestniczy	33	42	25	97
Poglądy polityczne	Lewica	36	45	19	148
	Centrum	46	39	15	276
	Prawica	34	44	21	307
	Trudno powiedzieć	19	39	43	224

Tabela 8

		Jak Pan(i) sądzi, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a islamem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		21	58	21	955
Płeć	Mężczyźni	24	57	19	446
	Kobiety	18	58	24	509
Wiek	18-24 lata	29	53	18	119
	25-34	20	61	19	175
	35-44	24	61	15	154
	45-54	23	57	21	144
	55-64	20	62	18	186
	65 lat i więcej	14	51	35	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	59	24	375
	Miasto do 20 tys.	19	55	26	141
	20-100 tys.	28	56	16	176
	101-500 tys.	22	56	21	157
	501 tys. i więcej mieszk.	26	60	14	106
Wykształcenie	Podstawowe	18	49	32	201
	Zasadnicze zawodowe	17	58	25	245
	Średnie	22	61	17	332
	Wyższe	30	59	11	177
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	29	61	10	95
	Średni personel, technicy	23	62	15	38
	Pracownicy adm.-biurowi	27	59	13	72
	Pracownicy usług	23	62	15	53
	Robotnicy wykwalifikowani	12	67	21	103
	Robotnicy niewykwalifik.	13	64	23	42
	Rolnicy	7	58	35	58
	Pracujący na własny rach.	43	38	19	41
Bierni zawodowo	Renciści	15	58	27	69
	Emeryci	16	53	31	217
	Uczniowie i studenci	30	48	22	67
	Bezrobotni	24	65	11	54
	Gospodynie domowe i inni	34	59	7	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	24	61	15	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	63	17	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	61	15	210
	prywatnym gosp. rolnym	10	53	37	58
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	59	20	122
	501-750	19	58	23	113
	751-1000	15	60	24	153
	1001-1500	23	60	17	170
	Powyżej 1500 zł	29	58	12	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	59	20	153
	Średnie	17	58	26	408
	Dobre	26	57	17	394
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	71	17	53
	Raz w tygodniu	20	56	24	471
	1-2 razy w miesiącu	27	57	16	146
	Kilka razy w roku	20	62	18	188
	W ogóle nie uczestniczy	24	51	24	97
Poglądy polityczne	Lewica	21	60	19	148
	Centrum	29	57	14	276
	Prawica	21	62	17	307
	Trudno powiedzieć	12	51	37	224